

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

İlahiyat Fakültesi

Ders İzlenesi

Ders Kodu : 181111021
Ders Adı : Tefsir Tarihi
Öğretim Elemanı : Doç. Dr. Fatih TOK
E-Posta : ftok@ogu.edu.tr
Görüşme Gün ve Saatleri : Çarşamba 11:00-12:00 ve 14:00-15:00
Ofis : İlahiyat Fakültesi 1. Kat 121 nolu oda

Ders Hakkında
Dönem : 2025-2026 Güz
Gün ve Saat : Perşembe 15:00-16:30
Kredi/AKTS : 2/3
Eğitim Dili : Türkçe
Öğretim Türü : Yüz yüze
Derslik : Derslik 11
Ders Türü : Zorunlu

Önkoşul Dersleri

-

Dersin Amacı

Bu ders öğrencilerin, tefsir tarihi bağlamında tefsirin, tanımı, doğuşu, tedvini, çeşitleri, yorum farklılıklarının sebepleri, önemli tefsir örnekleri ve tefsir akımları hakkında bilgi sahibi olmalarını amaçlar.

Dersin Öğrenim Çıktıları

Dersin Öğrenim Çıktıları		Yeterlilik Türü (Bilgi/Beceri/Yetkinlik)	Ölçme Yöntemleri
1	Tefsir ve tevil kavramları hakkında bilgi sahibi olur	Bilgi	Sınav/Ödev
2	Tefsirde farklı yaklaşımların sebepleri hakkında bilgi sahibi olur	Bilgi	Sınav
3	Tefsirin sözlü nakil dönemi hakkında bilgi verir	Bilgi	Sınav
4	Hz. Peygamber ve Sahabilerin Kur'an yorumu hakkında bilgi verir	Yetkinlik	Sınav
5	Tabiun ve mevalilerin tefsiri hakkında bilgi sahibi olur	Yetkinlik	Sınav/Ödev
6	Tefsirin tedvin dönemi hakkında bilgi sahibi olur	Bilgi	Sınav
7	Rivayet ve dirayet tefsiri hakkında bilgi sahibi olur	Bilgi/Yetkinlik	Sınav/Ödev
8	Tefsir akımları hakkında bilgi sahibi olur	Yetkinlik	Sınav/Ödev

Ders Kaynakları

Temel Ders Kitabı: Muhsin Demirci, *Tefsir Tarihi*, 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016).

Yardımcı Kaynaklar: Ömer Nasuhi Bilmen, *Büyük Tefsir Tarihi 1-2*, Ravza Yayınları.
İsmail Çalışkan, *Tefsir Tarihi*, Bilay Yayınları, 2019.

Ders Politikaları

- **Ders Süresi ve İşleyişi:** Ders toplamda bir buçuk saat sürecektir ve tek blok halinde işlenecek şekilde planlanmıştır.
- **Dijital Araçların Kullanımı:** Ders sırasında cep telefonu, tablet, dizüstü bilgisayar, ses kaydedici, kamera, vb. kişisel elektronik/dijital cihazlarla dersin herhangi bir bölümü izinsiz kaydedilemez.
- **Devam Durumu:** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği 16. Madde gereği “Öğrenci, teorik ders çalışmalarının %70’ine, laboratuvar ve uygulama çalışmalarının %80’ine devam etmek zorundadır. Öğrencilerin derslere devamları, dersi veren öğretim elemanı tarafından izlenir. İlgili yönetim kurulu ile görevlendirilen öğrenciler, izinli sayılır. Sağlık raporu, derslere devam yükümlülüğünü kaldırmaz.” Dersi DZ notu dışında tekrar etmek zorunda olan öğrencilerin devam zorunluluğu bulunmamaktadır.
- **Engelli Öğrenci Desteği:** Sizin için engel oluşturabilecek durumlarla (görme, işitme vb.) ilgili olarak doğrudan dersin hocası ile iletişime geçiniz. Ayrıca engelli öğrencilerimizin karşılaşacağı zorlukları en aza indirmek ve engelleri ortadan kaldırmak amacıyla üniversitemizin bir Engelli Öğrenci Birimi bulunmaktadır. Durumunuzla ilgili olarak bu birimle iletişim kurmalısınız.
- **Sözlü ve Yazılı İletişim Etiği:** Ders esnasında öğrenciler saygı göstererek ve nefret söylemi kullanmadan yorumlar yapabilir. Yazılı iletişimde de bu kurallara uymanız, kopya çekme ve intihal konusunda son derece hassas olmanız gerekmektedir. Sunumlarınızda veya yazılı ödevlerinizde herhangi bir kaynağı kullanırken yazarları ve web materyallerini referans göstermeyi unutmayın.
- **Grup Çalışmaları ve Ekip Çalışması Etiği:** Grup çalışmaları sırasında tüm öğrencilerin eşit katılım göstermesi ve iş birliği içinde çalışması beklenmektedir. Grup içinde herhangi bir anlaşmazlık yaşanması durumunda, bu anlaşmazlık öncelikle grup üyeleri arasında çözülmeye çalışılmalıdır. Eğer sorun çözülemiyorsa, durum derhal öğretim elemanına bildirilmelidir.
- **Ödev Teslimi:** Özellikle vize sonrası ek puan talebinde bulunan öğrenciler için ekstra ödev seçenekleri sunulursa, ödevler, öğretim elemanı tarafından belirlenecek bir konu çerçevesinde hazırlanmalıdır.

Haftalık Ders İçeriği

Hafta	Konu Başlığı	İlgili Kaynaklar	Ödev/Görev/Okuma
22-26 Eylül	<u>Ders Hakkında Genel Bilgilendirme ve Giriş</u> Kur'an'ın inzali ve kitaplaşma süreci, Tefsir kavramı, tanımı, tevil ve tercüme kavramı,	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 15-36.	İslam Ansiklopedisinden Kur'an" ve "Tefsir" maddeleri okunur. https://islamansiklopedisi.org.tr/kuran https://islamansiklopedisi.org.tr/tefsir
29 Eylül - 03 Ekim	<u>Tefsirin Niteliği, Tefsirdeki Farklı Yaklaşımların Sebepleri</u>	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 36-54.	İslam Ansiklopedisinden "Tefsir" maddesi okunur. https://islamansiklopedisi.org.tr/tefsir
06-10 Ekim	<u>Tefsirin Doğuşu ve Tedvini</u> Hz. Peygamber'in Kur'an'ı tefsir yöntemleri, vesileleri, tefsir ettiği miktar...	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 55-70.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur.
13-17 Ekim	<u>Sahabe Tefsiri</u> <u>Tabiun Tefsiri</u>	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 71-99.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur. Ayrıca DİA'dan "Sahabe" ve "Tabiîn" maddeleri okunur. https://islamansiklopedisi.org.tr/sahabe https://islamansiklopedisi.org.tr/tabiin
20-24 Ekim	<u>Tefsirin Tedvini (Yazılı Nakil Dönemi)</u> Hadisle birlikte tedvini Müstakil tedvini Dönemin genel özellikleri	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 100-114.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur.
27-31 Ekim	<u>Tefsir Çeşitleri</u> <u>Medi'î Tefsir</u> <u>Rivayet Tefsiri</u> İsrailiyat	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 115-147.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur.
03-07 Kasım	<u>Tefsir Çeşitleri</u> <u>Medi'î Tefsir</u> <u>Dirayet Tefsiri</u>	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 148-183.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur.
10-14 Kasım	Arasınnav Haftası		
17-21 Kasım	<u>Tefsir Çeşitleri</u> <u>Mevdûî (Konulu) Tefsir</u> <u>Dirayet Tefsiri</u>	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 184-196.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur.
24-28 Kasım	<u>Tarihten Günümüze Tefsir Akımları</u> 1. <u>Mezhebi Tefsirler</u>	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 197-209.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur.

01-05 Aralık	2. <u>İşârî Tefsirler</u>	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 210-218.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur. Ayrıca DİA'dan "İşârî Tefsir" maddesi okunur. https://islamansiklopedisi.org.tr/isari-tefsir
08-12 Aralık	3. <u>Fıkîhî Tefsirler</u>	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 219-229.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur. Ayrıca DİA'dan "Ahkamu'l-Kur'an" maddesi okunur. https://islamansiklopedisi.org.tr/ahkamul-kuran
15-19 Aralık	4. <u>İlmî Tefsir</u>	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 230-237.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur.
22-26 Aralık	5. <u>İctimâî Tefsir</u>	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 238-243.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur.
29 Aralık -02 Ocak	6. <u>Modernist Tefsirler</u>	Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> , 38. Baskı (İstanbul: İFAV, 2016), s. 244-266.	İlgili kaynakta zikredilen sayfalar okunur.
05-16 Ocak	Final Haftası		

Ders Değerlendirme

Değerlendirme Türü	Açıklama	%
Ara Sınav	Ara sınav ilk yedi haftada işlenen konuları kapsayacaktır. Sınavda toplam 10 soru bulunacak ve 40 dakika süre verilecektir. Sorular klasik sınav formatında olacaktır. Bu nedenle, özellikle dersteki anlatımlara ve ders kitabındaki konulara dikkat etmeniz önerilir.	30
Ödev	Ayetlerden çıkarılan hükümler ve kaynakları hakkında nasıl bir anlamaya sahip olduğunuzu ölçecek bir ödev olacaktır.	20
Final	Final sınavı ara sınav sonrasında final haftasına kadar işlenen konulardan yapılacaktır. Sınavda 10 soru olacak ve 40 dakika süre verilecektir. Sınav klasik tarzda olacaktır. Final sınavı için ara sınav sonrasındaki konulara çok dikkatli çalışmanız önerilir.	50
Bütünleme	Bütünleme sınavı final sınavının telafisi mahiyetinde olup aynı şekilde 10 soruluk bir klasik sınav yapılacaktır.	
Toplam		100
Harf Notu	AA: 85 / BA: 75 / BB: 70 / CB: 65 / CC: 60 / DC: 55 / DD: 50	

AKTS - İş Yüğü Tablosu

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (Saat)	Toplam İş Yüğü (Saat)
Ders Süresi (Sınav Haftası Dahil Haftalık Toplam Ders Saati)	14	2	28
Sınıf Dışı Ders Çalışma Süresi (Tekrar, Pekiştirme, Ön Çalışma vb.)	14	2	28
Ödev	1	8	8
Kısa Sınav			
Kısa Sınav Hazırlık			
Sözlü Sınav			
Sözlü Sınav Hazırlık			
Rapor (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Proje (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Sunum (Hazırlık Süresi Dahil)			
Ara Sınav	1	1	1
Ara Sınav Hazırlık	1	10	10
Yarıyıl Sonu Sınavı	1	1	1
Yarıyıl Sonu Sınavı Hazırlık	1	15	15
	Toplam İş Yüğü		91
	Toplam İş Yüğü / 30		3,03
	Dersin AKTS / Kredisi		2/3